

Slámův lis z Křoví se šíří od Aljašky po Zéland, používá se v padesátce zemí

Jiří Bárta

Při pohledu zespodu možná někomu připomíná sprchovou hlavici, ale jde o ruční grafický kuličkový lis, s nímž přišel výtvarník Miloš Sláma.

Za více než deset let si nenápadný pomocník pod názvem Sláma Press prorazil cestu do nejrozličnějších ateliérů a škol prakticky po celém světě a rozšířil se od Aljašky po Nový Zéland. Jak se s lisem pracuje, ukáže grafik v Křoví na Žďársku i při víkendových Dnech otevřených ateliérů.

„Dodali jsme lis už do více než padesáti zemí světa. Nedávno putoval dokonce na souostroví Špicberky a do jihoafrického Johannesburgu, pracuje s ním i jeden student v Nepálu,“ pochlubil se Právu Miloš Sláma.

Rodák ze Žďáru nad Sázavou, který nedávno oslavil šedesátiny, se s rodinou usadil v Křoví u Velké Bíteše na pomezí Vysočiny a Jihomoravského kraje. Předtím ale působil řadu let v Polníčce.

Právě toto místo u Žďáru hodně ovlivnilo jeho směřování. Miloš Sláma absolvoval obor grafika a knižní ilustrace, ale jeho doménou jsou už řadu let linoryty. Svůj první vryl právě v Polníčce, kde při rekonstrukci domu, v němž měl pronajatý ateliér, objevil zásoby starého lina.

„Začal jsem do toho rýpat a zjistil jsem, že je to bezvadné médium pro moji grafickou práci,“ vysvětluje Sláma, proč začal opouštět svoje dosavadní techniky a začal se víc věnovat linorytu. „Materiálu bylo hodně, a tak jsem ryl a ryl,“ vzpomíná s úsměvem.

Když vysvětluje techni-

ku linorytu laikům na výstavách nebo při svých tvůrčích kurzech, pomáhá si pro lepší představu přirovnáním k razítku. „Základ je pochopit jeho princip. Já si vlastně vyrábím taková razítka, akorát jsou mnohobarevná. Co odryji, to se neotiskne,“ vysvětluje Miloš Sláma.

Řadu motivů nachází doma na Vysočině, ale při cestách do zahraničí znovu objevil moře a v poslední době se více věnuje i figurálním motivům. Inspirovala jej třeba řeka Jihlava s rozkvetlými vodními rostlinami, lesy, ale také třeba lodička na vodě. Za ztvárnění posprejované plechové rybářské boudy zrcadlí se na hladině rybníka

si v roce 2021 vysloužil nominaci na Grafiku roku. Když jej v plenéru něco zaujme, zvěční si scénérii foťákem.

Vyrábím si vlastně taková razítka, akorát jsou mnohobarevná

Miloš Sláma, výtvarník

Pak si motiv doma nakreslí a teprve pak ho pečlivě rozpracuje. V hlavě mu přitom šrotuje, z kolika barev se bude výsledná grafika skládat, jak ji bude rýt a tisknout.

„Grafiku pak z papíru přenáším na lino, do kterého

motiv zrcadlově obráceně vyryj,“ líčí výtvarník, který používá soutisk až dvaceti barev. Na matici nanáší olejové barvy, přiloží papír a tlačí kuličkovým lisem.

Právě tím, o němž už byla řeč. Nástroj využívající přítlak rotujících ocelových kuliček vyrábí od roku 2014 polničská firma Cecho na základě Slámovy konceptu. Patentovaný ruční lis dokázal v praxi rychle nahradit velké grafické lisy, navíc není limitovaný velikostí formátu. „Koketoval jsem s různými pomůckami, abych mohl tisknout větší formáty a nemusel kupovat velký a drahý lis,“ zmiňuje prvotní impulz.

Miloš Sláma byl letos součástí česko-japonské výstavy umění v Českém Krumlově, samostatnou výstavu měl v Pelhřimově a nyní jsou některé jeho grafiky do 12. října součástí výstavy tří vysočinských výtvarníků v dolnorakouském St. Pöltenu.

Ale zájemci o jeho tvorbu nemusí jezdit daleko. Už řadu let otevírá veřejnosti svůj ateliér na bývalé faře v Křoví při Dnech otevřených ateliérů. Ty letos připadají na 4. a 5. října. „Křoví (kde žije přes šest set obyvatel – pozn. aut.) je takový pupek kultury na Vysočině, už je nás tady do této akce zapojených celkem pět,“ vyzdvihuje grafik.

Doménou Miloše Slámy jsou linoryty. Při tisku používá svůj vynález Sláma Press.

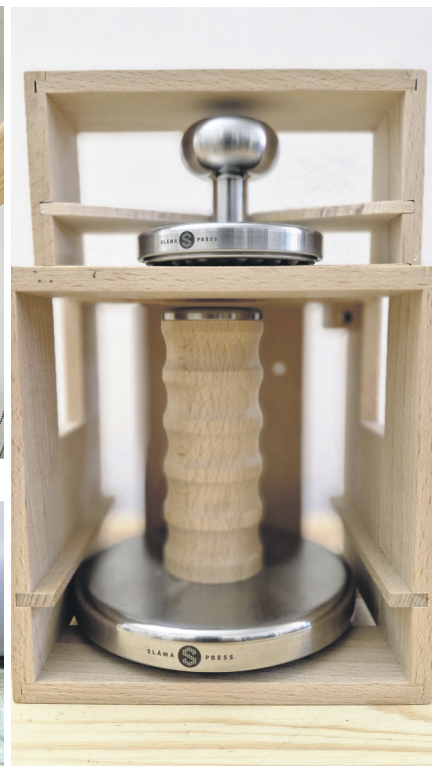

Foto: PRÁVO – Jiří Bárta

Já ne, to kamarád, hájil se pirát silnic

Petr Kozelka

Doslova milimetry dělily od jisté smrti ženu na skútru, kterou málem smetlo postarší stříbrné BMW. To pak vysokou rychlostí ujíždělo dál, nabouralo další auto, v němž jely i dvě děti, a nakonec skončilo v poli. Za volantem seděl Vojtěch Ležák, který si ve středu za obecné ohrožení vyslechl trest sedmi

let vězení. Soud mu zabavil i jeho auto.

U okresního soudu ve Vyškově dostal původně tři a půl roku vězení a zákaz řízení na pět a půl roku. Jenže státní zástupce pro něj požadoval vyšší trest, Ležák zas chtěl plně osvobodit...

„Obžalovaný ohrozil nejmeně jedenáct lidí, neprojevil lítost, nezajímal se o náhradu škody, není u něj žádná sebe-

Obžalovaný ohrozil svojí jízdou nejmeně jedenáct lidí

státní zástupkyně

reflexe. V rejstříku trestů má osm záznamů pro trestné činy v dopravě nebo za drogy. Je mu opakovaně ukládán zákaz řízení,“ horovala pro vyšší trest státní zástupkyně.

Naopak obhájce tvrdil, že není vůbec jisté, kdo v autě vlastně seděl.

„Soud bagatelizoval výpověď svědka, který jednoznačně popřel, že by řídil klient, a uvedl, že viděl, jak řídí někdo jiný. Navrhujeme zprostit obžaloby,“ žádal Ležákův advokát.

„To auto bylo moje a věci v něm taky. Ale mám nejlepšího kamaráda, který ob-

čas dělá hlouposti. Nechtěl bych ho jmenovat, ale to auto jsem mu půjčoval, stejně jako mobil. Já jsem se o tom všem dozvěděl až večer nebo snad druhý den,“ sváděl vinu na kamaráda, jehož jméno ale nechtěl prozradit.

Soudci na takovou obhajobu ale neskočili a trest muži za obecné ohrožení zvýšili na sedm let vězení, osmiletý zákaz řízení a zabavení auta.